

ÍGY TELT AZ ÉN GYERMÖKKOROM

Interjú

A csapat neve: Erdővidéki kutatócskák/Tagjai	Osztály	Lakcím	Telefonszám	Email
1. Nagy Alpár	VIII.	Barót, Keserű Mózes utca, 63 szám	0749083622	nagyalpar755@gmail.com
2. Márkó Barbara	VIII.	Olasztelek, Főút, 46b	0751235410	marko.barbi17@gmail.com
3. Sánta Eszter	VIII.	Barót, Calea Trandafirilor Nr. 9, Bl. 1.	0730985801	santaeszter01@gmail.com
4. Nagy Adél	VIII.	Köpec, Templom utca, 52	0756639823	ledareka05@gmail.com
5. Benedek Erika	TANÁR	Kisbacon, 11A	0751365626	benedekherika@gmail.com
Gaál Mózes Általános Iskola		Barót, Kossuth Lajos utca, 172.	0267377734	scoalagaalmozes@gmail.com

KATEGÓRIA: I. Az én falum/városom/2. Az 5–8. osztályosok/d) Interjú: A település 70 év fölötti lakosainak faggatása: hajdani életvitel, szokások, táplálkozás, iskola stb.

Intrejú Maczkos Margit nénivel

Hát, milyen lehetett az én gyermekkorom, amikor tizen voltunk testvérek.

Akkor mit lehetett csilnáltni pénz nem kaptak, amiért dolgoztak, abból éltek. Én ekkor, három éves koromban már monyator voltam. Egy este pokrócot terített le Dirukdár, ő vót a szolga Csog Sándornak, együtt voltunk esszecsapva, egyszer ő, s egyszer apámék tették a szolgát. Ugye a kicsike örökkéig monyator volt, a kicsipárnát tette a fejem alá, s csongolyított fel, mint a túrós puliszkát és tett bé a sajtok alá.

Másnap montam Sándor bának, hogy engedje meg, hogy amíg az ordát kifőzi, addig legyek a tűz mellett. Nem fiam, azt mondta, hogy megszokod a meleget és jobban fogsz fázni, így belémelegedel, s beléaluszol. Reggel, amikor kőttek, vettek fel, me mentek fejni, s akkor én kuporodtam le a fatövibe. Mikor füttyentettek állottam fel és mentem utánuk.

Akkor a Kormos tetőn volt egy kút ásva, vót egy két literes fazék és a vizet hordtam Sándor bának, amit felitatott. Akkor állottam neki én is, hát milyen a gyermek, szerettem locsotolni, akkor álltam neki mosogatni. Albert Gyuri kereszt jött fel a sajté, s mondta: „Kicsi gazdasszony, mit főztél?”. Mert ugye fel volt túrve a köntös. S utána mentem bé ágé a bozótba, met ezzel tüzeltünk.

Utána mentem a juhokkal, s csináltam az ágakból kasárt, s a vót a játék. Egy ágat fel tettem, a másikat keresztbe, a rojtból csináltam fejet, s készen volt a buba, s hajtottam véle a juhokot.

Osztán jött a háború, elvitték apámat es, Józsit es, Pali bátyómot es, Sándort es, akkor maradt Dénes és Árpi vót Udvarhelyen a gimnáziumban. A gazdaságot es, a marhákat, juhokat es Dénes vezette.

Osztán második osztályos koromban, egyszer Kőszikla patakánál hajtottam fejni, majd nyolc órára jöttem a faluba, iskolába. Hazafelé kijöttem a Balázi Jánosén, onnan bétroppoltam a patakba, a patakából ki az útra, s a temető kapuját vettem ígyenesbe, s troppoltam béfelé. Akkor hamar megmosdottam, s mást vettem, s mentem iskolába. Nyócra az iskolába voltam. Bocsár úr volt a tanító. Ott az udvar közepén volt a kút, oda megállott, s mondta: „Széna, szalma, bal, jobb”, s erre indultunk.

Iskola után anyám kiborított egy puliszkát, s körbeállottuk, tejet, s túróspuliszkát, mikor mi volt azt ettük. Máskor pedig juhokot vagy bárányt öltek, örökkéig nem azt mondom, hogy nem vót mit enni. Ha valami elfogyott, akkor nemis futtunk a bótba. Igenszépen hagymatokányt ettünk, anyám a törökbúzákását megfőzte, s hagymát dinsztelt rá, s zsírossal leöntötte. Vágtunk azért disznót es, de úgy sem mártott a gyermek a lábásból, s senem ült elé az asztalhoz. Manapság csúdálkozom, hogy ülnek elé az asztalhoz, mi örökké hátul ültünk. Vót egy kicsi asztal, s ott ettünk. Apám egy akkora lapítót csinált, mint az asztal. Hosszan vót ne rajta a túróspuliszka, s ott szeletelte fel.

Másnap mentünk vót Ágostonfalvára, s vittük a pityókát. Később mondom Gézának, hogy nézze, hogy valami fut elé mellettünk a lőjtön. Hát a pityóka ment el mellettünk. A sövénydeszka büte felcsúszott, s a pityóka gurult elé. Akkor 50 mázsa pityókát adtunk bé s egy fészker gabonát. Annyi vót a gabona, hogy féltem a

Székelyföldi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20 ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

zsákok tetején maradni, hogy leráz. Met úgye Ágostonfalván vót a vonat, s oda kellett vinni mindent. Akkor, amikor hazajöttem, akkor mentünk, s szántottuk ki a pityókát, s válogattunk meg, met csak tojásnagyságnál nagyobbat vettek bé.

Következő nap hajnalba a bárányt el kellett vinni Szentkeresztbányára, éjnek éjjelén vittük, met razziáztak, s hogy a báránykát ne kobozzák el. Aadtuk el s jöttünk nagy gyorsan haza, nehogy elkapjanak pénzzel.

Na lelköm, így telt az én gyermekkorom.

Székelyföldi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20
ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

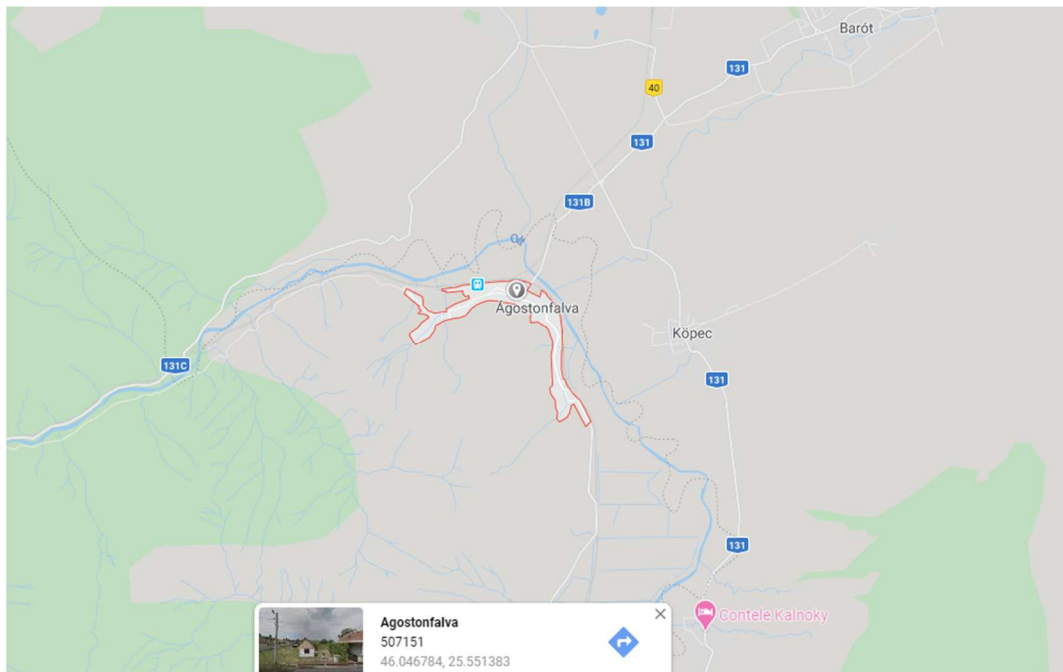
MELLÉKLET: illusztrációk

Margit néni:

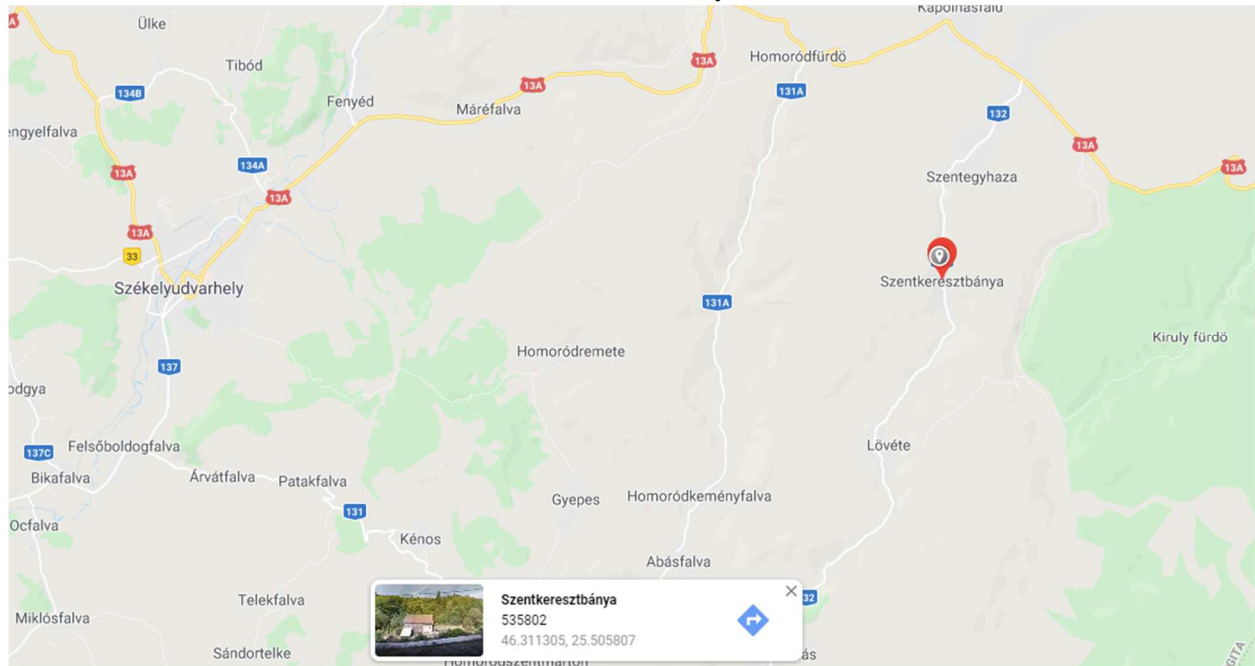
2019.10.15-én készült kép

Ágostonfalva

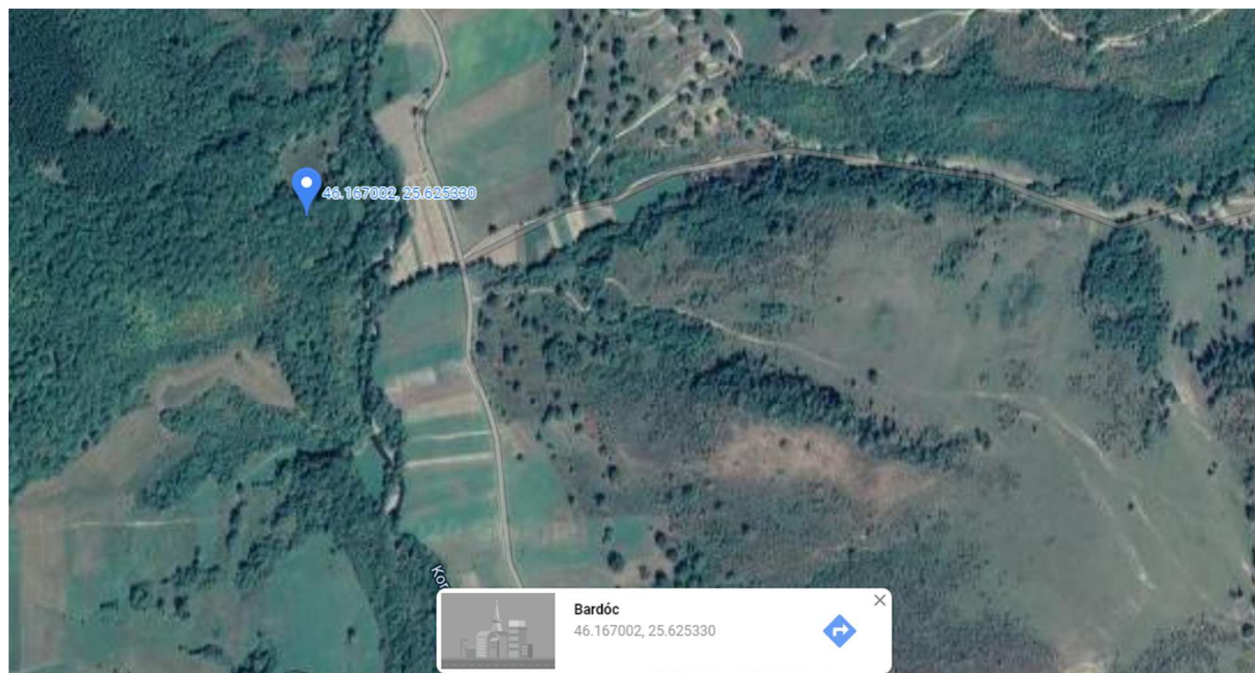

Székelyföldi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20 ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

Szentkeresztbánya

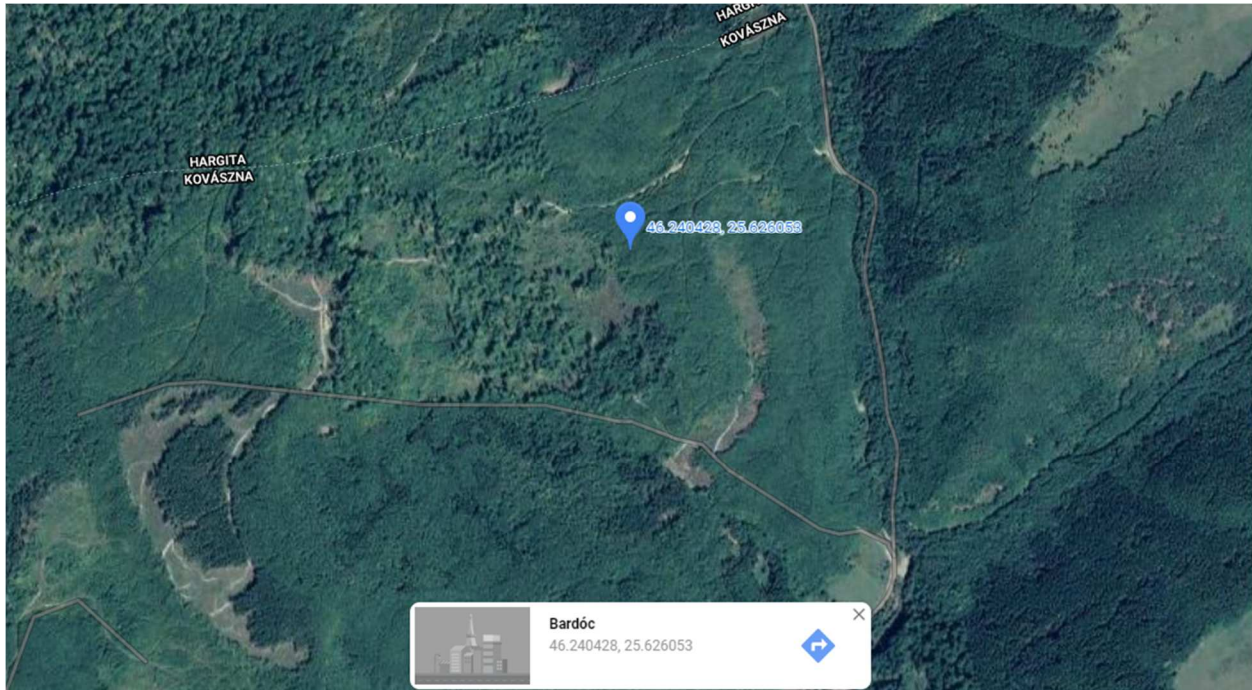

Kőszikla pataka

Székelyföldi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20
ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

Kormos tető

Székegyházi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20 ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

MUNKANAPLÓ

Mikor a csapat megtudta, hogy a versenyen lehet választani a „Település 70 év fölötti lakosainak faggatása” című opciót összenéztünk és tudtuk, hogy megtaláltuk a számunkra legérdekesebb lehetőséget. Összeültünk és beszélgettünk arról, hogy ez tulajdonképpen az oral history, módszere, a tanár néni mesélt róla, hogy néprajzos diák korábban terepgyakorlaton hogyan alkalmazták, mi a lényege. Az oral history az elbeszélte történet összegyűjtésével, feldolgozásával segít a múlt jobb megismerésében, megértésében, pontosításában. Ebben az esetben tulajdonképpen családi, pontosabban egyéni történelemmel/történetekkel foglalkozunk.

Tanakodni kezdtünk, hogy ki legyen az interjú alanya. Nem volt könnyű a döntés, mert szerencsére közöttünk még elég sok idős ember él. Mégis arra a döntésre jutottunk, hogy a kiválasztott személy egy erdőfüle, 92 éves néni lesz, mégpedig Maczkos Margit néni.

Látszólag sok idő állt a rendelkezésünkre, mégsem volt könnyű beilleszteni a feladatokat a napi teendők közé (iskola, decemberben félévi dolgozatok...) így kicsit később 2019.12.30-án jött el az interjú ideje. Alpár kiszállt a terepre, és egy 25 perces felvett hanganyaggal tért vissza. Elmesélte, hogy Margit néni örömmel fogadta, és örült, hogy ő lett a kiválasztott személy. Sokat beszélgettek, Margit néni elmesélte az egész életét. Alpár arról is beszámolt, hogy az interjúalanyunk nosztalgikusan mesélte az eseményeket, de mikor rá tért arra a részre, hogy a testvéreit elvitték a háborúba, akkor elérzékenyült, és elkezdett sírni, újraélte a történetei, emlékei minden percét.

Utána közösen meghallgattuk a felvételt, eldöntöttük, hogy a beszélgetés mely része marad meg. Ezután felosztottuk az írnivalót és mindenki begépelte a maga részét. Mivel nem egy településről származunk, ezért az iskolában órák után összeraktuk az interjút. Nem volt könnyű dolgunk, jóval nagyobb lett a leírt szöveg, mint amennyit a pályázat keretei megengednek, nagyon nehéz feladat volt a megfelelő mennyiségű szövegrészig eljutni. Ilyenkor az ember minden mondatot lényegesnek érez, tudva, hogy az illető személy életében minek, mekkora jelentősége volt.

A Messengeren tartva a kapcsolatot a régi térképek segítségével megtaláltuk a Margit néni által elmondott helyek pontos helyszínét, így tettünk egy virtuális sétát azokon a helyeken. Megbeszéltük, meghatároztuk egymás számára „érthetetlen szavak” jelentését: monyator, refígálni, hámbár. Ilyenkor – lévén, hogy Erdővidék különböző településeiről származunk – előkerültek újabb szavak, mindenki elmondta, hogy náluk az adott dolgot még hogyan nevezik.

FELADAT	IDŐ	TAPASZTALAT
A téma kiválasztásaa lehetséges témák közül/ megbeszélése	November: 2 óra	Hosszasan számba vettük a témákat, átbeszéltük, hogy holmi lenne a teendő, ki mihez érez indíttatást.
Az oral history módszerének feltérképezése, tanulmányozása	November: 10 óra	Szakirodalmat kerestünk, olvastunk, értelmeztük a módszer lényegét, aztán összeültünk és átbeszéltük. Megbeszéltük, hogy mi hogyan fogjuk ezt alkalmazni.
A lehetséges interjúalanyok feltérképezése	December: 2 óra	Mindenki szétnézett a településén, feltérképeztük a még élő időseket.
A lehetséges interjúalanyok bemutatása	December: 2 óra	Összeültünk, és bemutattuk a csapatnak az idős embereket (elmeséltünk egymásnak mindent, amit eddig megtudtunk róluk.)

Székelyföldi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20
 ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

A lehetséges interjúalanyok közül egy kiválasztása	December: 1 óra	Mivel a sok lehetőség közül nehéz volt választani, újra összeültünk, nagyon szigorúak voltunk magunkkal, és döntést hoztunk.
Feladat szétoztása	December: 2 óra	Elosztottuk a teendőket egymás között: Alpár készíti az interjút, beszélget, rögzíti. Aztán mindenki lejegyzi a hanganyag egy részét hallás után. Közös megnézzük a szöveget, tanári segítséggel véglegesítjük majd.
Interjú készítés	December: 4 óra	Maga a rögzített hanganyag jóval kevesebb, de maga a beszélgetés hosszabb volt. Előzetesen egyeztettünk Margit néivel. Hosszasan, élménydúsan mesélte az élete történetét. Nem szakítottam meg, hallgattam, kérdeztem. Visszakérdeztem, és rögzítettem a beszélgetés egy részét.
A hanganyag lejegyzése	Január: 20 óra	Nem volt olyan könnyű, mint ahogyan elképzeltük, amíg nem csináltunk ilyet. Lassan ment. Sokszor vissza kellett hallgatni a szövegrészleteket. Nem volt egyszerű figyelmen kívül hagyni a helyesírási szempontokat és beszédhűen rögzíteni a szöveget.
Tapasztalatok megbeszélése, a szöveg nyers változatának bemutatása	Január: 3 óra	Összeváltuk a szövegrészleteket. Újrahallgattuk, ellenőriztük a szöveghűséget. Bíbelődtünk a szöveggel. Kiderült, hogy nagyon hosszú lett.
A szöveg lerövidítése	Február: 2 óra	Nehéz döntések során kiválasztottunk szövegrészleteket, másokat kivágtunk. Ez nagyon nehéz feladat volt. Szívünk szerint ez egész maradt volna.
A rövidített változat értékelése	Február: 1 óra	Mivel előző alkalommal nagyon csonkának éreztük a rövidített szöveget, újraolvastuk miután aludtunk rá néhányat. És közösen rábólintottunk.
Szövegvéglegesítés	Március: 2 óra	Újrahallgattuk, véglegesítettük közösen az interjú szövegét.
Virtuális kirándulás az interjúban említett helyszíneken	Március: 2	Interneten keresgélni kezdtünk, megtaláltuk a Margit néni által említett helyeket.
Melléklet elkészítés	Március-április: 1	Az utóbbi hetekben interneten tartjuk egymással kapcsolatot. Keresgeltünk térképeket, beszélgettünk, küldöztettük a felmerülő ötleteket.
Munkanapló vezetése	Folyamatosan/hébe-hóba...	Utólag láttuk, hogy mennyire nehéz rekonstruálni a folyamatokat. Egyszavas feljegyzéseinket a végén közösen megszóvegesítettük.
A szövegek végleges szerkesztése, fedőlap elkészítése	Április: 1óra.	Fedőlapot készítettünk, összecsomagoltuk a pályázati anyagot.

Székelyföldi Kincskereső - interdiszciplináris készségfejlesztő műhelyek 2019-20 ERDŐVIDÉKI KUTATÓCSKÁK – GAÁL MÓZES ÁLTALÁNOS ISKOLA

